

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. május 11.

HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Vrednovanje i bodovanje rješenja zadataka razumijevanja teksta

Pravilnim rješenjem zadataka razumijevanja teksta može se postići 30 bodova.
Vrednovanje zadataka nastavnik vrši prema Uputama za ispravljanje i vrednovanje.

Upute za ispravljanje i vrednovanje sadrže mogući (moguće) odgovor (odgovore), mogući broj bodova koji se može dati na odgovor, odnosno parcijalni broj bodova.

Mogu se priznati i svi odgovori koji odstupaju od odgovora formuliranim u mogućim sadržajnim elementima, ali koji odgovaraju tekstu zadatka.

Prilikom vrednovanja zadatka razumijevanja teksta ne uzimaju se u obzir pogreške jezične pravilnosti. Strukovni nastavnik koji vrednuje zadatak određuje broj bodova pojedinih zadataka, te ih poslije sumiranja zapisuje na pismenu zadaću.

1. renesansa i barok
(Za svaki ispravan odgovor po 0,5 boda, ukupno 1 bod)
 2. 867. godine (1 bod)
 3. zidinama (1 bod)
 4. Minčeta (1 bod)
 5. Rausa, Ragusium, Raguza (3 boda)
 6. Zahvaljujući ugovorima o trgovini sa susjednim vladarima.
(Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 1 bod)
 7. Za svoju slobodu plaćali su danak sultanu.
(Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 1 bod)
 8. ono što vazalna država ili grad plaća vladaru; porez, daća
(Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 1 bod)
 9. demokratskim načelom;
članovi zakonodavnog tijela – skupštine bili su pučani;
vladavina naroda; poredak u kojem vrhovna vlast pripada narodu (puku)
(Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 2 boda)
 10. Vijeće umoljenih ili Senat (1 bod)
 11. širina (debljina): 5,5 m, visina: 23 m
(Za svaki ispravan odgovor po 0,5 boda, ukupno 1 bod)
 12. Revelin i Lovrijenac
(Za svaki ispravan odgovor po 0,5 boda, ukupno 1 bod.)
 13. Razvitak streljaštva te pad Carigrada i Bosne. (1 bod)
 14. Orlandov stup (1 bod)
 15. Avari, Slaveni, Arapi (Saraceni), Turci
(Za navođenje sva 4 naroda daje se 1 bod)
 16. Skupština, Veliko vijeće, Vijeće umoljenih ili Senat, Malo vijeće
(Za svako tijelo po 0,5 boda, ukupno 2 boda.)
 17. koji je bez poroka, koji je bez nedostataka, koji nema mana; bezgrešan
(Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 1 bod)
 18. Na čelu Dubrovačke Republike stajao je knez koji je prije bio reprezentant Republike, no stvarni nositelj vlasti.
Nije bio nositelj stvarne vlasti, obavljao je samo reprezentativne poslove.
(Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 1 bod)
 19. Juraj Dalmatinac (1 bod)
-

20. lijepa, ljepša (*Za svaki ispravan odgovor po 0,5 boda, ukupno 1 bod.*)
21. morska strana (*1 bod*)
22. Podignut je po uzoru na druge slobodne trgovačke gradove. (*Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 1 bod*)
23. od 15. do 17. stoljeća (*1 bod*)
24. Rijetko je koji hrvatski grad imao toliko presudnu ulogu u kulturnom, umjetničkom, političkom, pa i u državnom razvitku Hrvatske kao što ju je imao Dubrovnik. (*Ili sadržajno identičan odgovor. Odgovor vrijedi 1 bod*)
25. bedem oko grada, služe za obranu grada od neprijatelja (*Odgovor vrijedi 1 bod.*) (*Ili sadržajno identičan odgovor.*)
26. zidić (*1 bod*)

Ukoliko ukupni broj bodova nije cijeli broj, onda ga po matematičkim pravilima treba zaokružiti na cijele brojeve (npr. 25,5 na 26 bodova).

II. SASTAVLJANJE TEKSTA

S jezičnog (sadržajnog) i sa strukturalnog aspekta moguće je vrednovati jedino radnju koja govori o jednoj od triju zadanih tema.

U slučaju da pristupnik riješi više od jednog (dva ili tri) zadatka iz sastavljanja teksta i svoj izbor ne označi nedvosmisleno (ne podvuče rješenje zadatka koji je izabrao ili ne precrtava rješenje zadatka koje smatra nevažecim), nastavnik je dužan vrednovati ono rješenje koje je po redoslijedu na prvom mjestu. U slučaju da pristupnik nije riješio ni jedan zadatak iz sastavljanja teksta, vrednuje se s 0 bodova.

OSNOVNI KRITERIJI VREDNOVANJA SASTAVLJANJA TEKSTA

Nabrajanje mogućih sadržajnih elemenata ne znači da u rješenju zadatka moraju biti svi prisutni. U rješenju se mogu priznati i svi dobri odgovori koji odstupaju od zadanih mogućih sadržajnih elemenata!

1. Vrednovanje zadataka iz sastavljanja teksta vrši se na temelju kriterija određenih unutar intervala učinka, te na temelju navedenih mogućih sadržajnih elemenata.
2. Upute za vrednovanje i bodovanje sadrže tri intervala učinka koji se odnose na mogući postignuti broj bodova, tj. interval učinka kvalitete sadržaja (maksimalni broj bodova: 30), ustrojstva teksta (maksimalni broj bodova: 10) i jezične uporabe (maksimalni broj bodova: 30). O broju postignutih bodova odlučuje nastavnik unutar intervala učinka.
3. Nastavnik u zadaći označava pogreške sastavljanja teksta, jezične pravilnosti i pravopisne pogreške. Za označavanje i bodovanje pravopisnih pogrešaka mjerodavna je u privitku dostavljena uputa.
4. Ukupni postignuti broj bodova nastavnik upisuje u tabelu koja se nalazi na kraju zadatka iz sastavljanja teksta.

OBRAZLAGANJE/ARGUMENTACIJA, ANALIZA JEDNOG UMJETNIČKOG DJELA, KOMPARATIVNA ANALIZA

KVALITETA SADRŽAJA/SADRŽAJNA KOMPONENTA

Maksimalan broj bodova: 30**Intervali učinka: (30-21) boda**

Sastavak govori o izabranoj temi, svjedoči o zadovoljavajućoj informiranosti kandidata, zreloom razmišljanju i sadržajnom izlaganju.

Pristup temi je jasan, promišljen, u razradi se prepoznaje informiranost i znanje kandidata koje sigurno i na zadovoljavajući način primijenjeno (npr. predmetno znanje, pojmovi, upućivanja).

Bitne su tvrdnje razrađene, primjeri i upućivanja odgovaraju temi, argumenti se iznose uvjerljivo (u argumentiranju nema pojmovne ili logičke pogreške).

Jasno se može prepoznati kritičko razmišljanje i sposobnost prosuđivanja.

Sastavak se temelji na osobnim refleksijama i stajalištima.

(20-11) bodova

U glavnim crtama se kandidat drži teme (točka gledišta, problem, povezanosti).

U sastavku se izmjenjuju misli vezane uz temu i izjave nepovezane s njom. Elementi argumentacije pretežno su točni, ali se jasno vidi da kandidat ne posjeduje dovoljno temeljito znanje o temi pa nije dovoljno uvjerljiv. Tekst sadrži jednu ili dvije pojmovne ili predmetne pogreške, poneko krivo razumijevanje.

Iznesene tvrdnje nisu uvijek dovoljno potkrijepljene argumentima, nisu dovoljno jasne, jednoznačne.

Izlaganje osobnih refleksija i stavova miješa se s općim tvrdnjama.

(10-0) boda

Umjesto razumljivog i logičnog pristupa temi često se susreću opća mjesta, a u tekstu se pojavljuju pojmovne i predmetne pogreške.

Kandidat više puta ponavlja izneseno.

Logička argumentacija je slaba ili pogrešna; malo je ispravnih upućivanja i primjera.

Sastav ne sadrži prihvatljiv samostalan stav, tekst nije uvjerljiv.

KOMPOZICIJA TEKSTA/USTROJSTVO TEKSTA**Maksimalan broj bodova: 10****Intervali učinka:(10-8) bodova**

Kompozicija teksta odgovara zadanoj formi, temi i iznesenim mislima o temi.

Sadržajna i formalna raščlamba teksta je dobra, pojedini dijelovi su jasno razdvojeni (uvod, razrada, zaključak; najava problema, razrada, zaključak; pasusi).

Kompozicija je proporcionalna.

Kompozicija teksta je jasna, slijedi logički red, tvrdnje i argumentacije (objašnjenja) su nedvosmisleno povezane. Razrada problema, ako to tema zahtijeva, podijeljena je na manje cjeline.

U radu se ostvaruje globalna i linearna kohezija.

Obim teksta je zadovoljavajući.

Intervali učinka: (7-4) boda

Sadržajna i formalna raščlamba teksta je dobra, pojedini dijelovi su jasno razdvojeni (uvod, razrada, zaključak; najava problema, razrada, zaključak; pasusi), ali proporcije ne zadovoljavaju (npr. dug uvod, zaključak ne upućuje dovoljno na razradu, ne ističe nova saznanja, razrada je kratka a time i necjelovita).

Kompozicija teksta nije pravolinijska (nije uvijek osigurana linearna kohezija), pojavljuju se nepotrebne digresije.

Kandidat ne uspijeva uvijek na zadovoljavajući način razgraničiti važnije dijelove od manje važnih.

Intervali učinka: (3-0) boda

Sadržajna i formalna raščlamba teksta nije zadovoljavajuća: ne razaznaju se jasno sadržajne i/ili formalne cjeline. Zbrkano, nejasno izlaganje.

Nije osigurana linearna i globalna kohezija teksta.

Često se pojavljuju nepotrebne digresije, ponavljanja.

Tekst ne odgovara u zadatku naznačenoj pisanoj vrsti i temi.

Tekst nije dovoljno obiman.

PRILOG**KVALITETA JEZIKA/JEZIČNA PRAVILNOST:****Maksimalan broj bodova: 30 bodova**

Kvaliteta jezika/jezična pravilnost u pismenoj radnji vrednuje se na sljedeći način:

P = pravopisne greške (pisanje velikog slova, j-lj, ć-č, -, ks-x, e-je-ije) ½ boda

I = interpunkcija ¼ boda

G = gramatičke greške (glagolska rekcija, miješanje rodova, slaganje/kongruencija, glagolski vid, jezične/glasovne promjene) 1 bod

U = ustrojstvo rečenice (sklapanje, slaganje, red riječi) ½ boda

Na kraju radnje treba preračunati oduzete bodove u kvocijent jezične pravilnosti. (izražavanje grešaka u postocima).

Kvocijent jezične pravilnosti = broj oduzetih bodova x 100/ukupni broj riječ u pismenoj radnji

0 - 0,7 %	30 bodova
0,71- 1,4 %	29
1,41- 2,1 %	28
2,11 – 2,7 %	27
2,71 – 3,3 %	26
3,31 – 3,9 %	25
3,91 – 4,6 %	24
4,61 – 5,2 %	23
4,21 – 5,8 %	22
5,81 – 6,4 %	21
6,41 – 7,0 %	20
7,01 – 7,6 %	19
7,61 – 8,2 %	18
8,21 – 8,8%	17
8,81 – 9,3 %	16
9,31 - 9,8 %	15
9,81 – 10,2 %	14
10,21 – 10,6 %	13
10,61 – 11,0 %	12
11,01 – 11,4 %	11
11,41 – 11,8 %	10
11,81 – 12,2 %	9
12,21 – 12,6 %	8
12,61 – 13,0 %	7
13,01 – 13,4 %	6
13,41 – 13,8 %	5
13,81 – 14,1 %	4 boda
14,11 – 14,4 %	3
14,41 – 14,7 %	2
14,71 – 15 %	1 bod
15,01 % - više	0 boda

Npr.: ako je broj oduzetih bodova 10, onda se preračunavanje vrši na sljedeći način:

$$\frac{10 \times 100}{500}$$

$$(ukupni broj riječi) = 2\% = 28 \text{ bodova.}$$

Obrazlaganje

Sadržajni elementi:

Učenici će pisati o porijeklu uskrasnih običaja, opisat će njegove elemente te njihovo značenje. Usporedit će slavljenje običaja nekada i sada. Ukazat će na važnost običaja u očuvanju jezika, kulture i nacionalnog identiteta. Navest će ostale bitne elemente nacionalne samosvijesti (jezik, kultura, vjera itd.).

Mogući sadržajni elementi odgovora:

- naziv blagdana (uskrснуće Isusovo);
- Uskrs je najveći i najvažniji kršćanski blagdan, tjedan prije Uskrsa naziva se Velikim tjednom, kraj korizme koja traje 40 dana, obilježena mirovanjem, tišinom, kajanjem;
- Cvjetnica, slavni Isusov ulazak u Jeruzalem;
- korizma nekad i sad;
- karakteristična jela uz Uskrs;
- zec, pisanice, darovi; njihov značaj;
- čuvanje običaja kao važan element samobitnosti.

Analiza jednog umjetničkog djela

Elementi sadržaja i forme:

Učenici će predstaviti Ranka Marinkovića u kontekstu književnog pravca u kojem je stvarao. Objasniti će smisao naslova novele Ruke, opisati, interpretirati i usporediti karaktere Lijeve i Desne ruke. Objasniti će završetak novele i iznijeti svoj osobni doživljaj o njoj. Svoje će tvrdnje potkrijepiti citatima iz djela ili prikladnim primjerima.

Mogući sadržajni elementi odgovora:

- Ranko Marinković je pisac koji pripada razdoblju hrvatske moderne. Rođen je na Visu, a diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Jedan je od najznačajnijih pisaca tog razdoblja. Pisao je eseje, novele, romane, ali i drame;
- Marinković je svojim novelističkim opusom izvršio veliki utjecaj na hrvatske umjetnike svoga vremena. Njegov karakterističan stil prepun ironije, humora i duboke skrivene metaforike oduševjavao je brojne čitatelje i gledatelje;
- novela Ruke objavljena je u istoimenoj zbirci novela koja je prvi put tiskana 1953. godine;
- Ruke su pisane u obliku prividnog dijaloga između lijeve i desne ruke koje predstavljaju dvije suprotne strane ljudske osobnosti. Time se ukazuje na necjelovitost/nesavršenost čovjeka;
- u zadanom ulomku razgovaraju Lijeva i Desna ruka. U tom dijalogu možemo uočiti njihove različite zadaće, ali i različitosti njihova karakteru. One simboliziraju dvije čovjekove strane koje svaka osoba ima, toliko različite, ali ipak neodvojive;
- u noveli Lijeva ruka predstavlja ono dobro u nama, onu neviniju i nježniju stranu, za koju će svi ljudi prije priznati da je imaju, nego onu pomalo licemjernu, sebičnu i hladniju koju predstavlja Desna;

-
- Lijeva ruka simbolizira onu osjećajniju stranu čovjeka, empatičnu, nježnu, spontanu, ali i iskrenu. Lijeva ruka predbacuje Desnoj što čini sve bez imalo razmišljanja, što je u stanju lagati i činiti loše stvari samo kako bi Njemu udovoljila;
 - Desna ruka je ona pametnija, mudrija, snažnija, ona koja „drži konce“. Dominantnija je i spretnija. Naziva je se čak i Demiurgom što je kod Platona naziv za graditelja svijeta i života, božanskog tvorca prirode;
 - na kraju novele ruke doživljavaju čudan sukob. U susret im dolaze dječak i djevojčica. Djevojčica je prošla pored desne skrušeno, tiho, kao da je nešto skrivila. Desna je pogladila djevojčicu dajući nam do znanja da cijeni njezinu poslušnost, skromnost i čednost. Lijeva je kvrcnula dječaka po nosu i šaljivo zamahnula iznad njegove glave. Desna je pljusnula dječaka po licu;
 - ruke zadobivaju posebnu ulogu u noveli, vrlo je bitno spomenuti i njihovu simboliku kao stvaralačke i rušilačke snage ljudi;
 - „(...) Ruka ne samo da zna pisati, ona zna i čitati (Brailleovo pismo!) i kada bi mogla govoriti, ona bi to i glasom pokazala. Ona zna ukazati, pokazati, iskazati (poštovanje); bagatelizirati, ismijati, uvrijediti, odbaciti, uzvisiti i poniziti; upozoriti, pozdraviti, odzdraviti, pozvati, potjerati, prijetiti, pohvaliti, čestitati; čistiti, prati, primati, odbijati, pipati, štipati, milovati. Blagosloviti i prokleti. Ona ima znak za radost i tugu, za smijeh i plač, za mir i tišinu (prst pred ustima), za buku, za svirku, forte-fortissimo, piano-pianissimo. Ona komponira, svira, dirigira, operira, manipulira; gura, vuče, tuče, slika, piše, modelira. Kad se kiše, nos briše, kada svrbi ona češka, odobravajući pljeska (ili drži „figu“ u džepu). Čuva lice, oko, usta, uho, nos. Čuva nas u spoticanju, klizanju, padanju, drži ravnotežu cijelom tijelu. Ona zna što je prostor, što su stvari pouzdanije od oka. Ona zna što je tvrdo, što je meko, oštro, tupo, hrapavo i glatko. Što je vatra, što je voda, što je led. Ona je oko slijepcu, jezik gluhonijemu, naša predstraža u mraku. Ruka pamti rasporede i distance, volumene i dimenzije. Ne pouzdajemo se u noge, ruka ide ispred nas. Ona zna gdje su vrata, prozor, zid, rukohvat, vruć poklopac, šibice, zvonce i prekidač za svjetlo. (...) Ruke izvide misli iz bezlične askeze „svijeta ideja“ u individualnu raznolikost i raskoš „svijeta stvari“, u grijeh postojanja. (...) I najpompozniiju, najmoćniju, najautoritativniju riječ jedan prst može izvrnuti na leđa i pretvoriti je u smiješnu i nemoćnu blunu. (...) I kroz balčak mača govorila je ruka (oblik križa ili lisnate cvjetne arabeske) i preko topovske cijevi s „inspirativnim“ bas-reljefima slavnih bitaka, velike slave i velikih junaka. Jer kad se radilo o destrukciji, ruka je jednako imala svoj „govor“ kao i onda kada je gradila fasade slavnih civilizacija.“ (Ranko Marinković, Traktat o ruci, u: Nevesele oči klauna)
-

Komparatívna analiza

Učenci će analizirati i usporediti dvije pjesme, istaknuti sličnosti i razlike u pogledu strukture tekstova, motiva, ugođaja i intenziteta doživljaja pjesama.

Mogući sadržajni elementi odgovora:

- Josip Gujaš Džuretin rođen je 1936. godine u Martincima, nakon gimnazije u Pečuhu i Sigetu studirao je u Segedinu i Pečuhu, diplomirao je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta „Eötvös Loránd“ u Budimpešti, gdje 1961. diplomira iz povijesti i hrvatskosrpskog jezika i jugoslavenske književnosti;
- „Kada dotiče teme od šireg društvenog značaja, u prvom redu mislim na položaj hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, Gujaš im prilazi sa subjektivističkog stajališta. On ne želi govoriti u ime svih Hrvata u Mađarskoj, ne želi biti vođa, ne želi parolama i frazama podučavati svoje sunarodnjake, već pokušava pronaći svoje mjesto u javnom, kulturnom i umjetničkom životu Hrvata u Mađarskoj. Za razliku od Dekića i Blažetina koji prihvaćaju ulogu duhovnog vođe među Hrvatima u Mađarskoj i istupaju u ime cijele zajednice, Gujaš najčešće istupa u svoje ime pa su mu riječi subjektivno intonirane. Tako će u pjesmi „Akordi o Hrvatskoj“ *biti vidljivi svi složeni elementi ljubavi jednoga manjinskog pjesnika prema zemlji svojih predaka, ali i prema svojoj stvarnoj domovini*². Tako izrazitu manifestaciju hrvatske nacionalne svijesti u pjesništvu (osim pjesme Mate Šinkovića „Hrvat sam!“¹) ne možemo naći u književnosti Hrvata u Mađarskoj sve do najnovijih vremena.“¹ (I. Blažetin: Strukture moderniteta u korpusu hrvatskoga pjesništva u Mađarskoj; ²Đ. Vidmarović, Suvremeni tokovi u pjesništvu mađarskih Hrvata);
- „Rodoljublje se u pripadnika narodnih manjina mora promatrati kroz prizmu njihove povijesne svijesti. Ono se manifestira u složenom odnosu koji pripadnik manjine mora uspostaviti kako prema svojoj stvarnoj domovini i većinskom narodu, tako i prema zemlji svojih predaka i svome matičnom narodu. U Josipu Gujašu Džuretinu sve te relacije bile su naglašene i emotivno neobično snažne.“ (Đ. Vidmarović, Suvremeni tokovi u pjesništvu mađarskih Hrvata);
- „Gujaševo pjesništvo raskida s romantičarskim kalupima, njegovo „govorenje“ nije više naivno već samosvojno i samosvjesno. Izbjegava jasna ideološka opredjeljenja, okrenut je problemima suvremenog čovjeka, pojedinca i njegove egzistencije, tjeran u tom pravcu dijelom i zbog neizlječive bolesti. On ne nastupa u ime kolektiviteta, u ime svih Hrvata u Mađarskoj, ne želi izravno podučavati i posredovati „gotove istine“ već traži svoje mjesto u društvu, u svojoj užoj sredini, pa i među Hrvatima u Mađarskoj, no uvijek svjestan svoje odgovornosti. Zbog tih osobina Gujaša možemo smatrati prethodnikom mlađe generacije koja će se pojaviti krajem 70-ih godina.“ (I. Blažetin: Strukture moderniteta u korpusu hrvatskoga pjesništva u Mađarskoj);
- „...pri prvom susretu s Gujaševim pjesmama mnogi su šokirani zbog jezika kojim piše. S današnje točke gledišta, jezik je Gujaševih pjesama srpski iako je on sam mislio da piše hrvatskim jezikom. Pisao je slobodnim stihom koji je

nerijetko na granici proze tako da je ponekad samo grafički oblik onaj pouzdani znak na temelju čega zaključujemo kako se ovdje ne radi o prozi već o pjesništvu.“ (I. Blažetin: Strukture moderniteta u korpusu hrvatskoga pjesništva u Mađarskoj);

- „...priključio [bih se] onim kritičarima koji se ne slažu s tvrdnjama da je Gujaš dijalektalni, regionalni pjesnik koji je izričaj podravinskoga kraja, a posebice martinački govor, smatrao okvirom u kojem bi se trebao i tematski i jezično kretati u svom pjesničkom iskazivanju. Prije bi se moglo ustvrditi da je pisao tadašnjim prestižnijim unitarističkim srpskim jezičnim standardom, u koji je svjesno unosio, zavisno od tematike, lekseme hrvatskoga književnoga jezika, odnosno dijalektizme, tipične za martinački govor.“ (dr. Ernest Barić, Dijalektizmi u pjesmama Josipa Gujaša Džurešina i pitanje hrvatskoga književnog jezika)
- Stipan Blažetin najsvestraniji je književnik Hrvata u Mađarskoj, svoj književni rad započinje pjesmama koje objavljuje od kraja 50-ih godina prošloga stoljeća;
- pjesma Ilica jedna je od sedamnaest pretežito opisnih pjesama iz ciklusa „Pjesma zemlje mojih pradjedova“ koje su posvećene matičnoj zemlji;
- „Sumorni, pomalo melankolični tonovi iz prethodnog ciklusa nestaju, a njihovo mjesto zauzimaju slavljenje i ponos koji ispunjavaju lirskog subjekta pri pomisli na Hrvatsku. Posebno se ističu pjesme inspirirane zagrebačkim predjelom (Ilica, Maksimir, Zrinjevac, Tržnica). Čitajući ih stječe se dojam da se radi o razglednici grada.“ (I. Blažetin: Strukture moderniteta u korpusu hrvatskoga pjesništva u Mađarskoj).

Dodatak

Znakovi za obilježavanje pogrešaka u kompoziciji, znakovi za jezične i pravopisne pogreške

Znak za novi odlomak: obrnuto slovo z

Nedostatak označavanja novoga odlomka: √

Znak za nedostatak u tekstu: -----

Sadržajna pogreška: _____

Red riječi, rečenica, odlomaka: 1. 2. 3.

Logička ili jezična suprotnost: : ↔

Znak za jezične pogreške: ~~~~~

Sastavljeno pisanje: ⊥

Rastavljeno pisanje: ∩